

нашият свят

нашето достойнство

нашето бъдеще

2015

Европейска година
за развитие

*Този диск е изработен от ЕИЦ-
„Европа директно“, Велико Търново
с финансовата подкрепа на Европейската комисия.*

Съдържание:

2015 - Европейска година за развитие.....	3
Европа на световната сцена.....	4
Образование	7
Жени и момичета.....	12
Здраве.....	15
Мир и сигурност	19
Устойчив екологосъобразен растеж, достойна работа и предприятия	22
Деца и младежи.....	24
Хуманитарна помощ.....	28
Демография и миграция.....	31
Продоволствена сигурност.....	34
Устойчиво развитие и климат	36
Човешки права.....	38

Източник на изображенията: Европейски съюз

2015 - ЕВРОПЕЙСКА ГОДИНА ЗА РАЗВИТИЕ

От 1983 г. насам Европейската комисия дава надслов на всяка от годините. Целта е да се повишава осведомеността по определени теми, да се насърчава дебат и да се променя отношението в конкретните области. По време на много Европейски години се осигурява допълнително финансиране за местни, национални и трансгранични проекти по темата на съответната година.

2014 година донесе много уроци на своите граждани. Тя носеше особен заряд – беше една от малкото години, които носеха две послания - както на продължаващи дейности от Европейската година на гражданите (2013), така и като година в която се провеждат изборите за Европейски парламент. Те, като едно от основните права на европейците, дадоха старта на нов период в писането на общата европейска история. 2015-та, Европейската година за развитие е емблематична, тъй като тя е крайният срок за постигане Целите на хилядолетието. Основни акценти са тези за слагане край на бедността, насърчаване на устойчиво развитие и справяне с изменението на климата.

Целта на Европейската година за развитие е всички граждани на ЕС, най-вече младите хора, да се включат в дебата за **нашият свят, нашето достойнство, нашето бъдеще**.

ЕВРОПА НА СВЕТОВНАТА СЦЕНА

След като подкрепи Целите на хилядолетието за развитие на ООН, сега ЕС помага за определянето на глобална програма за развитие, която ще доведе до трайна промяна и ще ни помогне да се доближим до нашата крайна цел: достоен живот за всички

Европейският съюз е представен и развива активна дейност в много страни по света. Благодарение на своите 139 делегации по целия свят, които са безценен източник на информация на място, Съюзът има възможност всеки ден да допринася за създаването на стабилни и трайни партньорски отношения, които понякога са в крайно трудни и опасни условия.

Области на политиките

Външна политика – ЕС поддържа дипломатически отношения с почти всички страни в света. Той има стратегически партньорства с ключови международни играчи, дълбоко ангажиран е с нововъзникващите сили по целия свят и е подписал редица двустранни споразумения за асоцииране със съседни държави.

Европейска политика за съседство – Фокусира се върху стабилизирането на региона, в политически, икономически и аспекти на сигурността. Стабилността на ЕС е изградена въз основа на демокрацията, правата на човека и върховенството на закона. Водените политики ще продължат да работят в защита на тези универсални ценности.

Международно сътрудничество и развитие – Чрез своята политика на сътрудничество за развитие, ЕС допринася за намаляване на бедността в света, за да се гарантира устойчиво икономическо, социално и екологично развитие и за да се насърчава демокрацията, върховенството на закона, доброто управление и зачитането на правата на човека.

Хуманитарна помощ, гражданска защита – Въз основа на потребностите, ЕС предоставя хуманитарна помощ като се отделя особено внимание на най-уязвимите

жертви и европейска помощ се координира за гражданска защита при бедствия, които се случват по целия свят.

Търговска политика – Търговската политика на ЕС определя посоката за търговия и инвестиции в и извън ЕС. Тя засяга гражданите на ЕС и е изградена на база на техния принос, така че да отразява ценностите и интересите на обществото на ЕС като цяло. Съюзът помага на предприятията да се възползват максимално от глобалните възможности и има за цел насърчаване на растежа, заетостта, конкурентоспособността и инвестициите в ЕС.

Сигурност и отбрана – Общата европейска политика за сигурност и отбрана е насочена към укрепване на способността на ЕС за предотвратяване и управление на кризи чрез развитие на граждански и военни способности.

Разширяване на ЕС – Процесът е инвестиция в мира, сигурността и стабилността в Европа: перспективата за членство в ЕС има мощен трансформиращ ефект върху страните в процеса и вграждането положителна демократична, политическа, икономическа и социална промяна.

Представител на ЕС на международната сцена

Върховният представител на Съюза по въпросите на външните работи и политиката на сигурност е заместник-председател на Комисията и отговаря за външните работи. По въпросите, свързани с външните работи и сигурността, върховният представител работи съвместно със Съвета. В други области на външните действия обаче водеща роля има Комисията — по-специално в сферите на търговската политика и хуманитарната помощ. В тези сфери Европейската комисия се явява важен говорител на Европейския съюз на международната сцена. Тя дава възможност на 28-те държави членки да говорят с един глас на международните форуми, например в Световната търговска организация.

Върховен представител на Съюза е Федерика Могерини, назначена през 2014 г. като част от Комисията на Жан-Клод Юнкер.

За повече информация:

- ✚ [Европейска година за развитие 2015 г.](#)
- ✚ [ЕК – ЕС на световната сцена](#)
- ✚ [Федерика Могерини](#)

ОБРАЗОВАНИЕ

Инвестирането в образование и обучение е ключът към успешно бъдеще. Проучванията показват, че висококвалифицираните хора имат два пъти по-голям шанс да бъдат наети на работа, а вероятността да печелят по-високи от средните доходи е почти три пъти по-голяма в сравнение с нискоквалифицираните работници.

Процентът на безработицата сред младите хора в Европейския съюз е над 20% като цяло и над 50% в някои държави членки. Тези тревожни показатели контрастират на факта, че всеки трети работодател среща трудности при намирането на хора с подходящи умения и квалификация.

Несъответствието между уменията, които се търсят от работодателите, и тези, които търсещите работа предлагат, се нарича „недостиг на умения“. Това е един от най-тежките проблеми пред европейските страни. Необходими са решения за преодоляване на този недостиг. Образованието и обучението могат да допринесат съществено за справяне със социално-икономическите промени – основните предизвикателства, пред които ще бъде изправена Европа до края на десетилетието, и за подкрепа на прилагането на стратегията „Европа 2020“ за растеж, създаване на работни места, социално равенство и приобщаване.

Какво прави Европейският съюз?

Европейският съюз се ангажира да разширява кръгозора и да предоставя нови възможности в областта на образованието и обучението. Стратегическата рамка за образование и обучение - ЕСЕТ 2020 надгражда постигнатото до този момент, като обръща внимание на предизвикателствата, които трябва да бъдат преодоляни за изграждането на общество на знанието в Европа. Общите цели до 2020 г. са:

- ✓ *превърщане на ученето през целия живот и мобилността в реалност за всички;*
- ✓ *подобряване качеството и ефективността на образованието и обучението;*
- ✓ *насърчаване на равнопоставеността, социалното сближаване и активното гражданско участие;*

✓ подобряване на творчеството и новаторството, включително предприемачество, на всички равнища на образование и обучение.

Програмата “Еразъм +” – променя съдби, отваря кръгозори

“Еразъм+” е програма на Европейския съюз за образование, обучение, младеж и спорт. Програмата включва мобилност с учебна цел и утвърждава принципа на учене през целия живот посредством предоставяне на подкрепа за формално, неформално и самостоятелно учене.

“Еразъм+” е резултат от интегрирането на седем европейски програми, като надхвърля техния обхват и предоставя по-лесен достъп до участие. Стреми се да стимулира нови идеи, да привлече нови участници и да поощри нови форми на сътрудничество.

Целите на програмата се постигат чрез три ключови дейности:

- ✓ КД 1 - “Образователна мобилност за граждани”;
- ✓ КД 2 - “Сътрудничество за иновации и обмен на добри практики”;
- ✓ КД 3 - “Подкрепа за реформиране на политиките”.

Чрез тези ключови дейности “Еразъм+” ще предостави 14,7 милиарда евро в рамките на седем години в подкрепа на:

- ✓ Възможности за следване, обучение, придобиване на професионален опит или доброволческа дейност в чужбина;
- ✓ Работещите в сферата на образованието, обучението и младежта да преподават или да се обучават в чужбина;
- ✓ Развитието на дигиталното образование и използването на информационни и комуникационни технологии (ИКТ);
- ✓ Изучаването на чужди езици.

Онлайн езиковата подкрепа (OLS) предоставя на участниците възможност да получат достъп до онлайн езиков курс преди и по време на престоя си в чужбина, за да подобрят своите езикови умения. Достъпът до курса включва обучение от преподавател, форуми, съвети от бивши участници в „Еразъм+“ и други.

Езиковата подкрепа към момента е за немски, английски, испански, френски, италиански и нидерландски език, които са основните езици за около 90% от всички програми за мобилност по „Еразъм+“. Целта е онлайн езиковата подкрепа постепенно да се разшири и да обхване всички официални езици на ЕС до 2020 г.

- ✓ Създаването на стратегически партньорства между образователни институции и младежки организации в други държави с цел насърчаване повишаване на качеството и иновациите;
- ✓ Създаването на Алианси на познанията и Секторни алианси на уменията, с цел да се преодолее недостига на умения и подобряване учебните програми и квалификациите чрез насърчаване на сътрудничеството между бизнеса и образованието;
- ✓ Въвеждането на инструмент за гарантиране на заеми за студенти, с цел финансиране придобиването на образователно-квалификационна степен „магистър“ в друга държава;

Проектът, който цели да финансира студентски заеми за 200 000 магистри, вече е стартиран за испански студенти и такива, които планират продължение на висшето си образование в тази страна членка. До 12,000 евро за едногодишен курс и до 18,000 евро за двугодишен курс на образование е наличното финансиране за всеки одобрен студент.

Заемът цели да помогне на студентите да преодолеят финансовите трудности, свързани с продължение на тяхното образование, като предлага равен достъп, по-изгодни лихви и условия за връщане, които предоставят до 2 години гратисен период за намиране на работа, преди поэтапното изплащане на заема.

- ✓ Преподаването и изследванията в областта на европейската интеграция;
- ✓ Обмена и сътрудничеството в областта на висшето образование и младежкия сектор в целия свят.

Кой може да кандидатства в програмата „Еразъм+“?

Над 4 милиона млади хора, студенти и възрастни ще придобият опит и умения чрез образование, обучение или доброволческа дейност в чужбина посредством „Еразъм+“. Програмата ще подкрепи сътрудничеството между над 125 000 институции и организации от различни държави, с цел внедряване на иновации и осъвременяване на педагогическата практика и работата с младежи .

Общото правило е, че участниците в проекти по „Еразъм+“ трябва да са установени в държави членки на Европейския съюз, като то има изключения. Програмни държави, които не са членове на Съюза като Исландия, Норвегия, Македония, Турция и Лихтенщайн, имат право на пълноправно участие във всички действия по програма „Еразъм+“, а някои действия са отворени и за участници от държави партньори извън изброените. /За повече подробности, вижте [Ръководство на Програмата](#)./

Това обаче не е всичко...

Европейският съюз е разработил редица инструменти в подкрепа на прозрачността и признаването на знания, умения и компетентности, за да улесни работата и обучението навсякъде в Европа.

Тези инструменти включват:

✓ *Европейската квалификационна рамка (ЕКР)*, която улеснява съпоставянето на националните квалификационни системи и рамки и техните равнища, като представя квалификациите в различните държави и системи в Европа по по-ясен начин.

✓ *Валидиране на неформалното и самостоятелното учене* – признаване на пълните знания, умения и компетентности на дадено лице, независимо дали са получени в рамките на официалната образователна система или извън нея. Ако бъде валидирано (сертифицирано), това образование може да стане по-видимо и да се използва за по-нататъшно обучение или работа.

✓ Системи за трансфер на кредити — ECTS за висшето образование и ECVET за професионалното образование и обучение.

ECTS позволява да се сравнява висшето образование в Европа и по този начин повишава прозрачността на преподаването и ученето и се улеснява признаването на обучението. Системата подпомага изготвянето на учебни програми и гарантирането на качеството и дава възможност за трансфер на образователен опит между различни институции. Освен това се увеличава мобилността на студентите и се осигуряват по-гъвкави начини за получаване на образователна степен.

ECVET улеснява хората при признаването на свързани с работата умения и знания, придобити в различни системи и държави, така че те да се причисляват към професионалните им квалификации и прави по-привлекателна мобилността между различни държави и условия за учене.

Инвестициите в знания, умения и компетентности ще облагодетелстват хората, институциите, организациите и обществото като цяло, като допринасят за растежа и осигуряват благоденствие и социално приобщаване в Европа и извън нейните граници.

Полезни връзки:

- ✚ [Стратегическа рамка — образование и обучение 2020](#)
- ✚ [Ръководство за програмата "Еразъм+"](#)
- ✚ [Процесът от Болоня и европейското пространство за ВУ](#)
- ✚ [Признаване на умения и квалификации](#)

ЖЕНИ И МОМИЧЕТА

По света дискриминацията по пол не е изчезнала. В много части на света момичета и жени са поставени в неравностойно положение, заради своя пол. Дискриминацията към тях се изразява в недопускането им до училище и образование, ограничаването им в търсене на работа и отказ от социална закрила в по-късна възраст.

Жените са доказали, че когато им бъде предоставен равен шанс, те отстояват своите качества. При равни условия не е от значение полът на човек, а неговите качества и достойнства. Цялото общество ще има полза, ако на момичетата се даде същия достъп до образование, както на момчетата, а на жените — същите ресурси и възможности, като на мъжете. Това е важно за по-бедните страни, където жените са и двигател за икономиката. Борбата срещу основаната на пола дискриминация е не просто важна, а необходима.

Момичетата и жените представляват 2/3 от населението на Земята. В същото време те водят негативната статистика в световен план. В много региони те продължават да не бъдат допускани до образование в училищата. Средно на жените се плаща 10 – 30 % по-малка заплата за същата извършена работа или позиция. В по-бедните страни липсата на здравно осигуряване е главна причина за високия процент на смъртност при момичета на възраст 15-19 години. 3/4 от жертвите на трафик, са жени. Това е само част от множеството примери за полово неравноправие по света.

Развитие на правата на жените и постигане на равенството между жените и мъжете е една от целите на Европейския съюз. С течение на времето законодателството, съдебната практика и измененията в Договорите са довели до засилването на този принцип и неговото прилагане в ЕС.

Основни правни принципи, които гарантира ЕС са: получаване на равно заплащане за равен труд; равно третиране в областта на заетостта и труда; прилагане на положителна дискриминация с цел засилване на ролята на жените; борба с всички форми на дискриминация, включително на основата на пола; законодателство срещу трафика на хора, по-специално на жени и деца; окончателно премахване на насилието срещу жени. Тези цели са залегнали и в Хартата на основните права.

Най-новите действия на ЕС в областта на равенството между мъжете и жените са свързани с приемането на многогодишната финансова рамка (МФР 2014-2020) и на новата програма „Права, равенство и гражданство“. Новите ресурси в размер на 15 686 милиона евро до 2020 г. са насочени към постигане на равенство между половете и прекратяване на насилието срещу жени и деца.

Създаден е и **Европейски институт за равенство между половете (EIGE)** със седалище във Вилнюс, Литва, чиято главна цел е да подпомага и засилва насърчаването на равенството между половете, включително интегрирането на принципа на равенство между половете във всички политики на ЕС и всички национални политики; повишаване на осведомеността; събиране, анализ и разпространение на данни и методологични инструменти (<http://eige.europa.eu/content/rdc>).

Важен документ е и **Хартата на жените и Стратегията за равенство между мъжете и жените (2010 – 2015 г.)**, приета през 2010, които осигуряват цялостна рамка за насърчаването на равенството между половете във всички политики на ЕС, като определят пет ключови области за действие: равенство на пазара на труда и равна икономическа независимост на жените и мъжете, а именно чрез стратегията „Европа 2020“; равно заплащане за еднакъв труд и труд с еднаква стойност; равенство в процеса на вземане на решения чрез стимулиращи мерки на ЕС; достойнство, лична неприкосновеност и прекратяване на насилието на основата на пола чрез цялостна рамка на политиката; постигане на равенство между половете извън ЕС.

Знаете ли, че:

- Американската социалистическа партия за пръв път обявява 23.02.1909г. като ден на жената. По-късно датата се променя на 8ми март.
- За пръв път жените получават права за гласуване през 1899г. в Нова Зеландия. В България това става на 15.01.1937г.

Момичетата и жените представляват 2/3 от населението на Земята. В същото време те водят негативната статистика в световен план. В много региони те продължават да не бъдат допускани до образование в училищата. В по-бедните страни липсата на здравно осигуряване е главна причина за високия процент на смъртност при момичета на възраст 15-19 години.

- $\frac{3}{4}$ от жертвите на трафик, са жени.
- В световен мащаб 1/3 от обвързаните жени са изпитвали форма на насилие от партньора си.

Развитието на правата на жените и постигане на равенството между половете е една от целите на ЕС. Основни правни принципи, които той гарантира са: равно третиране в областта на заетостта и труда; борба с всички форми на дискриминация; законодателство срещу трафика на хора, по-специално на жени и деца; окончателно премахване на насилието срещу жени и др. Тези цели са залегнати и в Хартата на основните права, Хартата на жените и Стратегията за равенство между мъжете и жените (2010 – 2015 г.).

- Жените отделят от 1 до 3 часа повече на ден за домашна работа и от 2 до 10 пъти повече грижи за деца, възрастни и болни хора в сравнение с мъжете.
- Средно на жените се плаща от 10 до 30% по-ниска заплата, отколкото на мъжете, за извършването на еднаква по вид работа.

Създаден е и Европейски институт за равенство между половете (EIGE) със седалище във Вилнюс, Литва. Освен всички изброени дейности, той се грижи и за повишаване на осведомеността; събиране, анализ и разпространение на данни.

- ЕС отпуска ресурси в размер на 15 686 милиона евро до 2020 г. за постигане на равенство между половете и прекратяване на насилието срещу жени и деца.

ЗДРАВЕ

Кое е първото нещо, което пожелаваме на всеки човек? Това е здраве, разбира се, нещото без което никой не може да живее. Здравето е това, към което се стремят всички, защото то ни осигурява необходимото време, за да изпълним всичко, планирано и мечтано. Така, грижейки се за здравето си, ние не просто си осигуряваме по-дълъг живот, а правим една дълготрайна инвестиция в бъдещето си. Месец април е посветен именно на този изключително важен и наболял въпрос в нашето ежедневие – ЗДРАВЕТО.

Всеки един от нас е наясно колко важно е здравето за човека. Това е едно от конституционно закрепените права на всеки български гражданин¹. В България, както и във всяка съвременна държава по света, има Министерство на здравеопазването, следящо въпросите свързани със здравето.

На всички ни е ясно, че никой не може да живее вечно, но да живееш дълго е възможно. Затова именно се грижат хората, които пазят и при нужда “поправят” нашето здраве - лекарите.

За добро здраве е необходима добра превенция. Всяка година се провеждат различни кампании, които целят да запознаят обществото с наболените проблеми на здравеопазването ни. В същото време се организират различни проекти за безплатни консултации и прегледи, засягащи отделни заболявания или отделни групи от населението. По този начин се цели постигането на по-добра информираност на населението за опасностите, засягащи здравето, и по-голяма достъпност до здравна помощ. Много са кампаниите, проведени в последните години. Такива са тези, насочени към превенцията и контрола на ХИВ и СПИН, безплатните прегледи, които се организират за ранна диагностика на различните видове рак и редица други. Част от тези кампании са и безплатните измервания на кръвното налягане. За никой вече не е тайна, че повечето смъртни случаи са в следствие на високо кръвно налягане, което е един от основните фактори, определящи високата смъртност. Това е нещо, от

¹ Чл. 52. (1) Гражданите имат право на здравно осигуряване, гарантиращо им достъпна медицинска помощ, и на безплатно ползване на медицинско обслужване при условия и по ред, определени със закон.

което никой не е защитен, защото се наблюдава притеснителна тенденция за снижаване на възрастта на лицата със сърдечни проблеми.

В европейски, а и в световен мащаб има някои доста изобретателни кампании, целящи също подобряване здравето на населението. Пример за такава е кампанията „Quit Smoking with Barca“ (Откажете цигарите с Барса), проведена през 2012 г. Тя представлява обединение между Европейската комисия и ФК „Барселона“. Целта е кампанията на ЕК – [“Екс пушачите са неудържими”](#) да получи по-голяма популярност, като се подкрепи от феновете на футболния клуб.

За да се осигури адекватна и навременна здравна помощ обаче са необходими компетентни експерти. Тук решаваща роля играят лекарите, които завършвайки своето образование, полагат известната на всички ни Хипократова клетва. Като част от обществото ни и те имат определени права. Лекарите в България се представляват и техните права се защитават от Български лекарски съюз.

Мнозина биха запитали може би: “А кой защитава правата на пациентите?”. До 2005 г. това е било задача на всеки отделен пациент, който смята, че правата му като такъв са били накърнени или е пострадал от дадени действия на лекари спрямо него. Това, разбира се, изключва личната саморазправа, която насочена срещу лекар днес е обявена за престъпление, наказуемо от закона и правосъдието.

През 2005 г. за пръв път след много опити, борби и дълга еволюция са регистрирани първите в България пациентски организации. Това са и първите обединения, които са насочени към защита на пациентите, техните права и интереси. Едва пет години по-късно, през 2010 г., тези организации се обединяват в една голяма и силна структура известна като Национална пациентска организация, която е създадена в името на пациентите и на техните конституционно закрепени права.

Националната пациентска организация се изгражда на основата на европейските ценности и в дух на разбирателство, демократичност и висок морал. И като всяко сдружение и Националната пациентска организация има своите принципи и етични норми, които са неразделна част от нейната дейност. Такива принципи и етични норми са: демократичност, пълна прозрачност, взаимно уважение и разбирателство, обществена отговорност, равни права и възможности, взаимоотношения с институциите и партньорите.

В европейски мащаб Националната пациентска организация не е нещо ново или иновативно. През 2003 г. е създаден т.нар. Европейски пациентски форум. Една от основните идеи, с които е създадена тази европейска организация, е да превърне

пациентите от пасивни реципиенти на това, което се случва, в активни и отговорни двигатели на техния здравен мениджмънт. Водеща цел на Европейския пациентски форум е постигането на устойчивост и качество в здравните системи. Основните принципи на Европейския пациентски форум са принципите на солидарност и единство на европейското пациентско движение.

Целта на Европейския пациентски форум, както и на националните организации, членуващи в него, е постигането на равнопоставеност на пациентите по отношение на достъпа до лечение, качеството на здравното обслужване и зачитане правата на пациентите в отделните държави в Европейския съюз.

От 12 април 2011 г. Националната пациентска организация е пълноправен член на Европейския пациентски форум. Това тя е постигнала, отговаряйки на основните изисквания за членство - легитимност, представителност, демократичност, прозрачност и отговорност. Членството в тази европейска организация е едно голямо признание за нашата Национална пациентска организация.

Връзката между България и Европейския съюз в областта на здравеопазването обаче не се изчерпва с това членство. На 25-ти октомври 2013 г. в сила за България влиза Директива 2011/24/ЕС на Европейския парламент и на Съвета на Европейския съюз, приета на 9 март 2011 г. Тя е във връзка с правото на пациентите на трансгранично здравно обслужване в рамките на Европейския съюз. По силата на тази директива всеки пациент има право да получи медицинска помощ на територията на друга държава-членка. Това се осъществява без предварително разрешение, а разходите се възстановяват в съответствие с тарифите на страната, в която е осигурен даденият пациент.

Тази директива цели изясняване на правата на пациентите по отношение достъпа до трансгранично здравно обслужване, гарантиране на безопасността, качеството и ефективността на здравното обслужване, получавано в друга държава-членка на Европейския съюз и не на последно място да насърчи сътрудничеството между държавите-членки по здравните въпроси. В директивата обаче не са засегнати въпроси като дългосрочните грижи за пациентите, трансплантациите на органи, както и публичните програми за ваксинация.

Друга важна стъпка към здравна помощ без граници в рамките на Европейския съюз е създаването на така наречената Европейска здравноосигурителна карта. Тя започва да се издава и признава от всяка една държава-членка на Съюза от 1 януари 2006 г. Целта на тази европейска здравноосигурителна карта е да улесни достъпа до

медицинско лечение, ако такова се наложи при временно пребиваване на територията на държава-членка на Европейския съюз.

Здравето е най-важното нещо, което притежаваме. Правото ни до навременно и качествено здравеопазване ни е гарантирано от върховния закон на страната ни – Конституцията. За да изпълним ролята си на активни граждани, загрижени за своето здраве и за това на другите, трябва да следим здравните кампании провеждащи се в страната, да се възползваме от възможностите, които ни предоставя националното ни здравеопазване и най-вече да се погрижим първо сами за здравето си, вместо да търсим помощ в последния момент. Бъдете здрави и се усмихвайте повече, защото е доказано, че хората, които се усмихват повече и живеят по-дълго.

МИР И СИГУРНОСТ

Съществени промени настъпват в различни части на света, които се дължат на конкуриращи се цели от регионална и световна величина, нарастващата борба за сигурността на енергията и ресурсите, все по-сериозните последици от изменението на климата, както и тежката и продължителна световна финансова и икономическа криза, засегнала всички държави – членки на ЕС. При тази геополитическа ситуация Съюзът се стреми да съхрани и насърчава своите ценности, интереси и стабилност на световната сцена, както и да защитава сигурността и благоденствието на своите граждани. Това изисква подход, който да е приобщаващ, надежден, справедлив, основан на сътрудничество и подкрепен от зачитането на правата на човека, принципите на правовата държава и демокрацията, и който да има за цел да постигне преодоляване на различията, без да се прибегва до въоръжени конфликти.

Общата външна политика и политика на сигурност дава възможност на Съюза да говори и да действа като едно цяло по световни проблеми. Възможността за съвместни действия осигурява на 28-те страни от ЕС далеч по-голямо влияние, отколкото биха имали, ако всяка от тях следваше своя собствена политика.

На 10 декември 2012 г. на ЕС беше връчена Нобеловата награда за мир, което е ясно признание за категоричния ангажимент на Съюза към световния мир, помирението, демокрацията и утвърждаването на правата на човека.

Целите на външната политика и политиката на сигурност на ЕС са:

- опазване на мира и укрепване на международната сигурност,
- насърчаване на международното сътрудничество,
- развитие и консолидиране на:
 - ✓ демокрацията,
 - ✓ върховенството на закона,
 - ✓ спазването на правата на човека и основните свободи.

*Нобеловата награда за мир,
връчена на ЕС през 2012 г.*

Приносът на ЕС към мира и сигурността в света е особено видим в редица области. Системно се прилага широк набор от инструменти за преодоляване на значими предизвикателства в областта на външната политика. ЕС участва пряко, а често дори ръководи, преговори за постигане на мир. Работи се в тясна връзка и се предоставя материална подкрепа на международни и регионални партньори за преодоляването на предизвикателства на регионално равнище, където само общите усилия могат да дадат резултати — от изменението на климата и помощта при бедствия до реформата в областта на сигурността.

Ангажираността на ЕС в Сомалия е особено добър пример за начина, по който се подхожда към всички измерения на една криза. В периода на ратифицирането на Договора от Лисабон Сомалия беше в криза. Пиратството край бреговете на страната беше достигнало невиджани размери, милицията „Аш-Шабаб“ беше довела правителството на Сомалия до ръба на поражението, а милиони бяха изправени пред нищетата. Днес, след координираните от Европейската служба за външна дейност (ЕСВД) цялостни усилия, които включваха мерки както от областта на Общата външна политика и политика на сигурност (ОВППС), така и извън нея, като морска мисия и мисия за обучение, дипломатически средства, помощ за съседните на Сомалия държави и хуманитарна помощ, картината е коренно различна. Случаите на пиратски действия край бреговете на страната са намалели с 95%. Сомалийското правителство успя да отблъсне милицията и да възвърне позицията си на демократичен орган за първи път в историята на страната. Сега развитието достига до мнозинството сомалийци и регионът е по-добре подготвен да открива, залавя и изправя пред съд пиратите.

Как се вземат решенията?

При вземането на решения в областта на външната политика на ЕС главен орган е Европейският съвет, в който участват държавните и правителствените ръководители на 28-те страни от Съюза. Той заседава четири пъти годишно, като определя принципите и общите насоки на политиката.

Ролята на върховния представител на ЕС по въпросите на външните работи и политиката на сигурност – в настоящия момент Федерика Могерини, е да направи действията на ЕС в тази област по-последователни. Европейската служба за външна дейност подпомага дейността на върховния представител. Тя изпълнява функциите на дипломатическа служба на ЕС и чрез мрежа от над 139 делегации и служби по целия свят се насърчават и защитават европейските ценности и интереси.

Полезни връзки:

- [Външна политика и политика на сигурност](#)
- [ГД "Международно сътрудничество и развитие"](#)
- [Европейски съюз: Външна дейност](#)

УСТОЙЧИВ ЕКОЛОГОСЪОБРАЗЕН РАСТЕЖ, ДОСТОЙНА РАБОТА И ПРЕДПРИЯТИЯ

Председателят на Комисията Жан-Клод Юнкер определи като свой първи приоритет засилването на конкурентоспособността на Европа и стимулирането на инвестиции с цел създаване на нови работни места. Днес в света има над 200 млн. безработни. Едва около една четвърт от трудоспособното население в развиващите се страни има продуктивна и достойна заетост; близо 900 млн. души живеят в домакинства, чиито доходи са под прага на бедността. Предприятията създават работни места и играят водеща роля за иновациите и промяната — затова те са ключът към гарантиране на достоен труд и постигане на отговорно и устойчиво развитие. В крайна сметка, целта на развитието е инвестициите и икономическата дейност да бъдат от полза за всички, като в същото време се опазва нашата планета.

Комисия Юнкер поставя като свой основен приоритет да продължи растежа на Европа и увеличаването на работните места без създаване на нов дълг. Инвестициите намаляват и отсъстват от икономиката през последните години. Наред със структурните реформи и преследването на отговорно управление на финанси, Европа трябва да възстанови инвестиционните нива, което ще доведе до преодоляване на кризата, появата на нови работни места и ресурси те да бъдат запазени.

Области на политиките

- План за инвестиции:

Инвестиционният план предвижда умно мобилизиране на публични и частни източници на финансиране – най-малко 315 млрд. евро през следващите три години (2015 - 2017 г.);

- Европейски семестър:

Изпълнението на икономическите правила на ЕС се организира ежегодно в цикъл, известен като Европейски семестър;

- Път към кръгова икономика:

За помощ на европейските предприятия и потребители да направят прехода към по-силна и по-кръгова икономика, в която ресурсите се използват по по-устойчив начин.

Европейски фонд за стратегически инвестиции

Европейският фонд за стратегически инвестиции (ЕФСИ) е основен елемент от „Плана за инвестиции за Европа“, предназначен да стимулира икономическия растеж и конкурентоспособността в дългосрочен план. Цел на фонда е използването на публично финансиране, включително от бюджета на ЕС, за мобилизиране на частни инвестиции.

Фондът представлява отделно и прозрачно образувание и отделна сметка, управлявана от Европейската инвестиционна банка. Той е създаден с Регламента за Европейския фонд за стратегически инвестиции, Европейския консултантски център по инвестиционни въпроси и Европейския портал за инвестиционни проекти. Регламентът ще влезе в сила през юли 2015 г.

Основната функция на ЕФСИ е да поема част от рисковете, свързани с дейностите, извършвани от Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) и Европейския инвестиционен фонд. Подобреният капацитет за поемане на рискове, които ЕФСИ осигурява на ЕИБ, ще позволи на ЕИБ да инвестира в проекти с по-висок от обичайното рисков профил.

Инвестирането от страна на ЕИБ, с подкрепата на гаранцията на ЕС, се очаква да привлече частни инвестиции. Фондът – в размер на 21 милиарда евро – се очаква да постигне общ мултиплициращ ефект от 1:15, което ще генерира около 315 милиарда евро под формата на нови инвестиции. Прогнозата за мултиплициращия ефект се основава на опита на ЕИБ и Европейската комисия от подобни проекти в миналото.

За повече информация:

- ✚ [Приоритети на ЕК – Заетост, растеж и инвестиции](#)
- ✚ [Политически насоки на председателя Юнкер](#)
- ✚ [Европейски фонд за стратегически инвестиции \(ЕФСИ\)](#)

ДЕЦА И МЛАДЕЖИ

Всяко общество се надява и очаква неговите деца да израстнат като граждани с възможности и отговорности, които да допринесат за благоденствието на неговата общност. За осъществяването на тази цел децата трябва да разберат идеята за правата, да знаят какви са те, да могат да предприемат действия за защита както на своите собствени, така и на правата на другите.

Какво е да си дете в Европа днес?

Стандартите в областта на правата на детето се поставят с *Европейската конвенция за защита правата на човека* и основните свободи от 1950 г. и *Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на детето* от 20 ноември 1989 г. Последната представлява първия универсален кодекс за права на детето, като обединява всички въпроси в това отношение, вместо те да са пръснати в многобройни международни договори.

Все пак малко млади хора отделят време да се замислят, ако въобще го правят, за правата на човека и не ги свързват автоматично със своето положение и с положението на тези, които познават. Те мислят дори още по-малко за специфичните права на децата. За да се използват на практика, информацията за тях трябва да достигне до своите адресати по разбираем начин. Това може да се постигне чрез представяне правата на децата в следните четири групи:

- **Правата за оцеляване** покриват правата на детето за запазване на живота и за нуждите, които са най-важни за неговото съществуване; те включват съответното жизнено равнище, подслон, храна и достъп до медицинско обслужване.
- **Правата за развитие** включват нещата, които са необходими на децата за най-пълното развитие на техния потенциал; такива са правото на образование, наличие на свободно време, възможност за участие в културни дейности,

достъп до информация и свобода на собствените убеждения, съвестта и религията.

- **Правата за защита** изискват децата да бъдат защитени от всички форми на насилие, изоставяне или експлоатация.
- **Правата за участие** позволяват на децата да имат активна роля в обществото; те включват свободата да изразяват мнение и с развитието на техните способности да получават все по-големи възможности за участие в дейността на обществото като подготовка за поемане на отговорности в живота.

Кой може да се ползва от тези права?

Дете е всяко лице на възраст под 18 години, освен ако според закона, приложим по отношение на детето, то не навършива пълнолетие на по-ранна възраст. (Конвенцията за правата на детето, чл. 1)

Ролята на Съвета на Европа

Важно значение в развитието и ефективното прилагане на правата на детето има Съветът на Европа. Програмата **„Да изградим Европа за и с децата“** изпълнява ролята на катализатор за осъществяването на Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на детето в Европа. Нейна първостепенна цел е постигането на ефективно прилагане на съществуващите стандарти за правата на детето. Програмата следва да осигури политически насоки и подкрепа на държавите-членки при прилагането на стандартите на Обединените нации, да насърчава цялостен и интегриран подход за правата на децата и да идентифицира мерки за справяне с предизвикателства в тази област.

Програмата постигна редица успехи, сред които са: разработване на цялостен подход, който представлява допълнение към стандартите на Обединените нации; постигане на основни промени в законодателството и политиката относно правата на децата в държавите-членки. Работи се за увеличаване достъпа на децата до информация чрез създаването на подходящи за тях материали. Провеждат се консултации с млади хора и се взема под внимание тяхното мнение.

Ролята на Европейския съюз

Европейският съюз също предприема редица мерки за гарантиране и защита правата на децата. За да разполага с надеждни данни, на базата на които да градят ефективни политики за защита на правата на децата, Комисията възлага на Агенцията на Европейския съюз за основните права **разработването на начини за измерване на детското благополучие в Европа** въз основа на фактори, свързани със семейната среда, защитата от експлоатация и насилие, образованието и гражданската отговорност.

Постижение на Комисията в тази област е и стартирането на **програмата за по-безопасен Интернет**, въвеждането на горещата **телефонна линия 116000** за съобщаване за изчезнали деца във всички държави-членки и на други два номера – 116111 – за оказване на помощ на деца и 116123 – линия за емоционална подкрепа.

Правата на децата в Европа утре

Според проучване на Евробарометър сред младите хора, децата биха искали да видят, че лицата, които отговарят за изготвяне на политиките полагат повече усилия за подобряването на цялостното обществено мнение за младите хора, инвестират в създаването на забавления и възможности за бъдеща работа, както и по-добро прилагане на съществуващите закони.

Децата искат да се насърчава организирането на повече форуми, така че гласът им да бъде чул, било чрез понижаване на възрастта за гласуване или като бъдат създадени омбудсмани за защита на правата на децата.

„Когато става въпрос за политика, аз нямам никакво право на глас като отделна личност.“

(Полиа, момче)

Те искат да бъдат питани за тяхното мнение и да виждат, че то се зачита. Време е да се даде реална възможност за участие на децата при вземане на решения, които пряко засягат техния живот и интереси.

„Когато моите родители се разведоха, имаше куп хора, които взеха решението „в мои интерес“. Никои не попита за моето мнение. Поставиха ме пред свършен факт и аз трябваше да се съглася с решението, което бяха взели от мое име. Аз не съм глупав или неспособен да имам собствено мнение за положението.“

(Люксембург, момче)

Не на последно място децата биха искали да се насърчава повече положителното отношение към нуждите на техните връстници от малцинствените групи и да се предоставят повече образователни и други възможности, за да се стимулират тези деца да се интегрират изцяло в културния поток и в обществото.

Полезни връзки:

- ✚ [Европейската конвенция за защита правата на човека](#)
- ✚ [Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на детето](#)
- ✚ [Стратегия на Съвета на Европа за правата на детето 2012-2015 г.](#)

ХУМАНИТАРНА ПОМОЩ

Всяка година на 19 август се отбелязва Международния ден на хуманитарните дейности, ден на възпоменание на хуманитарните работници, убити по време на работа, и ден в чест на решенията да помагат на другите при извънредни ситуации и бедствия.

Хуманитарната помощ заема важно място в Европейската година за развитие – 2015. Действията в тази насока обаче са започнали много преди това – Европа има дългогодишни традиции в областта на хуманитарната дейност, с които може да се гордее. Държавите – членки на Европейския съюз, винаги са се ангажирали и са предоставяли щедри дарения в подкрепа на жертвите на извънредни ситуации. Европейският съюз като цяло предоставя хуманитарна помощ в продължение на повече от 40 години.

През 1992 г. е създадена Службата за хуманитарна помощ на Европейската общност (ЕЧНО), „за да гарантира по-бърза и по-ефективна намеса“. През февруари 2010 г. ЕЧНО се превъща в Генерална дирекция „Хуманитарна помощ и гражданска защита“, а Кристилина Георгиева става първия европейски комисар в областта на международното сътрудничество, хуманитарната помощ и реакцията при кризи. В хода на нейния мандат всяка година Европейската комисия оказва помощ на милиони жертви на природни и причинени от човека бедствия. Тази цел се постига с по-малко от 1% от общия годишен бюджет на Европейския съюз – малко над 2 евро на гражданин.

В настоящия момент Европейският съюз е един от най-големите донори за хуманитарна помощ в света. Той осигурява около 50% от световното финансиране за спешна хуманитарна помощ за жертви на природни бедствия и на бедствия, причинени от човека. Христос Стилианидис е понастоящем членът на Комисията, отговарящ за хуманитарната помощ и управлението при кризи.

От създаването си насам ЕЧНО е насочила повече от 14 милиарда евро от общия бюджет на Европейския съюз за близо 150 милиона души, засегнати от бедствия и конфликти в над 140 страни. ЕЧНО също така се разраства през годините: повече от 300 служители работят в седалището на ЕЧНО в Брюксел, подпомагани от

широка мрежа от над 400 експерти и местни служители, работещи в 39 държави. Самата генерална дирекция не изпълнява програми за хуманитарна помощ, тя по-скоро финансира операции, провеждани от нейните партньори. Основните задачи на ЕСНО са да осигурява средства, да следи за разумното управление на финансите и да гарантира, че стоките и услугите на нейните партньори достигат засегнатото население ефективно и бързо, така че да отговорят на действителните нужди. Помощта се предоставя чрез повече от 200 партньори – включително агенциите на ООН, неправителствени организации и международни организации като Международното движение на Червения кръст и Червения полумесец.

Дейността на Европейския съюз в областта на хуманитарната помощ се ползва с изключителна подкрепа сред европейските граждани. Според последното проучване на Евробарометър девет от всеки десет заявяват, че е важно да се отпускат средства с такава насоченост.

Вие също можете да окажете пряко въздействие като се включите в [Инициативата Доброволци на Европейския съюз за хуманитарна помощ](#). Тя има за цел да предостави възможност на европейските граждани от различни среди съвместно да демонстрират солидарност с нарастващия брой жертви на бедствия. Чрез готовност при извънредни ситуации, намаляване на риска от бедствия и чрез засилване на връзката между подпомагане, възстановяване и развитие, инициативата цели да увеличи способността в световен мащаб на Европейския съюз:

- да запазва живота;
- да облекчи страданията и да поддържа човешкото достойнство;
- да укрепи капацитета и устойчивостта на уязвимите или поразени от бедствия общности.

За изпълнение на тези цели инициативата ще осигури обучение и ще организира стажове за доброволци към хуманитарни организации въз основа на потребностите на страните бенефициери.

Разполагането на терен на доброволците на Европейския съюз за хуманитарна помощ ще започне към края на 2015 г.

Кой може да участва?

В инициативата е допустимо да участват граждани на Европейския съюз на възраст 18 години или над тази възраст, както и гражданите от редица асоциирани държави, включително страните кандидатки и страните партньори от Европейската политика за съседство.

Полезни връзки:

- [Хуманитарна помощ и гражданска защита](#)
- [Доброволци на ЕС за хуманитарна помощ](#)

ДЕМОГРАФИЯ И МИГРАЦИЯ

Демографията е съществен фактор за развитието, тъй като числеността, възрастта и географското разпределение на населението на дадена държава обуславят търсенето на земя, вода, храна и работни места в нея. Според Перспективите на ООН за световното население жителите на Земята, които понастоящем са 7,3 милиарда души, ще достигнат 8,5 милиарда през 2030 г. и 9,7 милиарда през 2050 г., ако се запазят сегашните тенденции. Растежът обаче ще бъде разпределен неравномерно: Африка ще бъде най-бързо развиващият се регион до 2050 г., а населението на Европа се очаква да намалее след 2020 г. Повече от половината от прогнозираното увеличение на световното население през периода до 2050 г. ще се дължи на само девет държави – Индия, Нигерия, Пакистан, Демократична република Конго, Етиопия, Танзания, САЩ, Индонезия и Уганда.

Връзката между населението и развитието е изключително важна, както и изключително чувствителна. ЕС отчита, че мигрантите могат да бъдат динамичен и продуктивен фактор в обществото и разбира, че добре управляваната миграция стимулира развитието. Във връзка с това са предприети редица последователни мерки, които гарантират, че ще бъде изградена цялостна и работеща политика на ЕС по отношение на миграцията. Съюзът адаптира своите собствени политики, най-вече чрез Глобалния подход към миграцията и мобилността – водещата рамка на ЕС за външната политика в областта на миграцията и убежището. Този глобален подход помага да се гарантира, че миграционната политика е в съответствие с останалите политики на ЕС, и по-специално с политиките в областта на външните работи, сътрудничеството за развитие, визите, образованието и заетостта.

Трагичните събития в Средиземно море през април 2015 г. изведоха на преден план необходимостта от допълнителни действия. Държавните и правителствените ръководители от ЕС постигнаха съгласие да бъдат мобилизирани всички усилия за това повече хора да не умират в открито море. Въз основа на предложение на

Европейската комисия, в изявление на Европейския съвет от 23 април 2015 г. държавите членки поеха ангажимент за предприемане на бързи действия за спасяването на човешки живот и за засилване на дейността на ЕС в областта на миграцията. Няколко дни по-късно бе приета и резолюция на Европейския парламент по въпроса. На 13 май 2015 г. Европейската комисия представи своята Европейска програма за миграцията, въвеждаща всеобхватен подход, който има за цел да подобри управлението на миграцията във всичките му аспекти. Европейският съвет постигна съгласие да се премине към изпълнение на предложенията, представени от Европейската комисия, със специален фокус върху преместването и презаселването, връщането и сътрудничеството със страните на произход и транзитно преминаване. В изпълнение на Европейската програма за миграцията на 9 септември 2015 г. Европейската комисия излезе с комплексен пакет от предложения, които имат за цел да спомогнат за преодоляването на бежанската криза. Новият набор от мерки цели да облекчи натиска, на който са подложени най-тежко засегнатите държави членки, по-специално Гърция, Италия и Унгария, благодарение на предложението за преместване на 120 хил. души, които очевидно се нуждаят от международна закрила. Тези 120 хил. души са в допълнение на 40-те хил. души, чието преместване беше прието на 14 септември 2015 г. от Съвета по правосъдие и вътрешни работи.

Ние, европейците, трябва добре да знаем защо предоставянето на закрила и спазването на основното право на убежище е толкова важно и никога да не забравяме това... Ако някога е било необходимо да бъде демонстрирана европейската солидарност, то това е по отношение на бежанската криза. Време е да покажем смелостта си като общност..."

Жан-Клод Юнкер
/Страсбург, 9 септември 2015г./

Предлаганите от Комисията мерки ще помогнат на държавите членки, изправени пред все по-голям брой молби за убежище, като им осигурят възможност за по-бързо разглеждане на молбите чрез общ европейски списък на сигурните страни на произход. Комисията очерта и основните действия за повишаване на ефективността на политиката на връщане и предложи доверителен фонд на стойност 1,8 млрд. евро, който да работи за преодоляване на първопричините за миграцията в Африка.

Полезни връзки:

- ✚ [Глобален подход на ЕС към миграцията и мобилността](#)
- ✚ [Европейска програма за миграцията](#)
- ✚ [Уебсайт на генерална дирекция "Миграция и вътрешни работи"](#)
- ✚ [Достъпни обяснения: преместване; сигурни страни на произход](#)

ПРОДОВОЛСТВЕНА СИГУРНОСТ

На фона на нарастването на населението на света се очаква удвояване на търсенето на храни в световен мащаб до 2050 г. В същото време възможността да се гарантира устойчиво снабдяване с храни, за да се отговори на това търсене, е застрашена от изменението на климата.

Производството на храни в тропичните и субтропичните страни, по-специално в Африка на юг от Сахара, е изключително уязвимо от изменението на климата, а евентуална голяма продоволствена криза в този регион ще засегне и Европа. Необходима е мащабна координация на европейските изследователски усилия, за да се справим с въпроси като продоволствената сигурност и въздействието на изменението на климата върху земеделието.

Осигуряване наличието и достъпа до достатъчно количество безопасна и качествена храна е ключов приоритет, който трябва да бъде осигурен днес и в бъдеще. Набелязани са десет критични мерки за подобряване на устойчивостта на най-уязвимите групи хора по света. Тези мерки включват както национални стратегии за устойчивост към кризи и планове за предотвратяване и управление на бедствия, така и ефикасни системи за ранно предупреждение в застрашените от бедствия държави и новаторски подходи към управлението на риска. Политиката стъпва на многообещаващите резултати от инициативите на ЕС за подобряване на устойчивостта към кризи в Сахел и Африканския рог: „Глобален алианс за инициативата за устойчивост“ и „Подпомагане на устойчивостта на Африканския рог“. И двете инициативи имат за цел да прекъснат омагьосания кръг на сушата, глада и бедността чрез постоянно координиране на хуманитарната помощ и помощта за развитие.

За три години чрез инструмента за продоволствена помощ на ЕС в размер на 1 милиард евро бе подобрен животът на повече от 59 милиона души в 49 държави и бе предоставена непряка подкрепа на други близо 93 милиона души. Две програми спомогнаха за постигането на тези резултати: програма за ваксинация на

селскостопанските животни, в рамките на която бяха поставени ваксини на над 44,6 милиона глави добитък, и програма за обучение по селскостопанско производство за 1,5 милиона души.

През 2012 г. ЕС пое ангажимента да помага на държавите партньори да намалят броя на страдащите от забавен растеж деца най-малко със 7 милиона до 2025 г. В съответствие с това по Тематичната програма на ЕС за продоволствена сигурност бяха предоставени 5 милиона евро чрез секретариата на движението за подобряване на изхранването Scaling Up Nutrition (SUN) с цел подпомагане на националните мерки и осигуряване на подходящо хранене от началото на бременността на майката до навършване на две години от детето. До края на 2012 г. в инициативата SUN се включиха 33 развиващи се страни, в които живеят 59 милиона деца от общо 165-те милиона деца със забавен растеж по света. ЕС също така участва активно на срещата на върха на Г-8 през май 2012 г., по време на която бе сложено началото на Новия алианс за подобряване на продоволствената сигурност и изхранването.

Какво ще промени?

- ✓ Тясното сътрудничество между националните изследователски програми ще помогне за по-ефективния отговор на общите предизвикателства.
- ✓ Страните от ЕС заедно ще определят, разработват и изпълняват обща програма за стратегически изследвания, за да отговорят на тези предизвикателства в светлината на различни сценарии за изменението на климата, световното население и търсенето на храни и на нехранителни стоки.

Защо е необходимо да се предприемат действия на ниво ЕС?

- ✓ Продоволствената сигурност и изменението на климата са общоевропейски въпроси, които не могат да бъдат успешно разрешени от отделни страни.
- ✓ Съвместното програмиране позволява на страните от ЕС да изпълняват обща изследователска програма, като избягват разпокъсването и дублирането на усилията.
- ✓ Мащабни съгласувани действия на ниво ЕС могат да постигнат по-голям ефект.

Полезни връзки:

- [Интернет страница на ГД "Международно сътрудничество и развитие"](#)
- [ЕС на срещата на върха на Г-8 в Кемп Дейвид \(САЩ\): Въпроси и отговори](#)

УСТОЙЧИВО РАЗВИТИЕ И КЛИМАТ

Европейският съюз е на път да постигне и надхвърли целта си за намаляване на емисиите на парникови газове с 20 % до 2020 г. Данните от доклада „Тенденции и прогнози в Европа през 2015 г.“ показват, че емисиите на парникови газове на континента са намалели с 23 % между 1990 г. и 2014 г. и са достигнали най-ниските регистрирани досега нива.

Според последните прогнози на страните от ЕС, Съюзът е на път да постигне намаление от 24 % до 2020 г. при изпълнение на действащите мерки и 25% — при въвеждане на допълнителни мерки, които вече се планират в държавите членки. ЕС вече работи за постигане на своята цел за намаляване на емисиите с поне 40% до 2030 г.

С тези резултати ЕС демонстрира лидерство преди Конференцията на Организацията на обединените нации, която ще се проведе в Париж през декември 2015 г. На нея ще бъде взето решение как светът ще се справи със заплахата от изменението на климата през следващите десетилетия. Във връзка с тази конференция Европейската комисия изготви съобщение, озаглавено „Парижкият протокол – план за овладяване на изменението на климата в периода след 2020 г.“, с което представи своята визия за новото споразумение. С него ЕС изразява своята позиция в подкрепа на прозрачно, динамично и правно обвързващо споразумение на Обединените нации по изменението на климата, с което светът да поеме по пътя към предотвратяване на достигането на опасни равнища на глобално затопляне.

ЕС е на мнение, че Парижкият протокол трябва да определя общи правила за прозрачност и отчетност, с надеждни системи за наблюдение, докладване и проверка на напредъка по постигане на целите. Освен това протоколът трябва да бъде динамичен – всички ангажименти за намаляване на емисиите следва да се преразглеждат и засилват на всеки пет години в съответствие с последните научни данни и напредъка, постигнат при изпълнение на настоящите цели. Парижкият

протокол би трябвало да включва и мерки за насърчаване на инвестициите в нискоемисионни и устойчиви на изменението на климата технологии във всички държави. За реализирането на това ЕС се ангажира да работи с други страни. Съюзът помага за осигуряване на заеми и частни инвестиции чрез своите регионални инструменти за инвестиции, а държавите-членки предлагат подкрепа чрез двустранни програми за сътрудничество. Само през 2013 г. ЕС и неговите държави-членки предоставиха около 9,5 млрд. евро за подкрепа на действия в областта на климата в развиващите се държави.

Такива действия са наложителни – целта е ограничаване на повишението на температурата до 2°C, а съгласно прогнозите предприетите досега международни действия не са достатъчни. Очаква се глобалната средна температура на земната повърхност да се увеличи до 2100 г. със стойност в интервала между 3,7 и 4,8°C над средната стойност в сравнение с температурата в прединдустриалната епоха, ако не бъдат предприети спешни мерки. До момента увеличението възлиза на 0,85 °C.

Кой ще спечели от мерките, които ЕС предлага?

Всички страни в света и техните граждани биха спечелили ако се предотврати достигането на опасни равнища на изменението на климата. В допълнение към ограничаването на въздействието на изменението на климата, биха се реализирали и други специфични стопански и екологични ползи за ЕС, включително:

- По-добра енергийната сигурност.
- По-добра енергийна ефективност в сравнение с тази, което ще способства за намаляване на разходите, създаване на работни места и подобряване на конкурентноспособността.
- Намаляване на замърсяването на въздуха, което ще е от полза за човешкото здраве.
- Във връзка с работната заетост, очаква се новите сектори със стопански растеж да създадат възможности в областта на инженерните услуги, основните производства, транспортните съоръжения, строителството и бизнес услугите.

Полезни връзки:

- ✚ [Европейска комисия, ГД „Действия по климата”](#)
- ✚ [Европейска агенция за околна среда](#)
- ✚ [Парижки протокол](#)

ЧОВЕШКИ ПРАВА

Както гласи Всеобщата декларация за правата на човека: всички хора се раждат свободни и равни по достойнство и права. Днешните сложни кризи и широко разпространените нарушения по отношение правата на човека и основните свободи обаче изискват все по-решителни усилия от страна на ЕС. Затова е изключително важно да преодолеем препятствията, които водят до продължаване на нарушенията на правата на човека, като се борим с дискриминацията, гарантираме върховенството на закона, изграждаме справедливи и приобщаващи институции. Необходимо е това да бъде направено, ако искаме да отстояваме човешкото достойнство, да се борим с бедността, да защитаваме равенството и да предотвратяваме конфликти.

Зачитането на правата на човека е една от основните ценности на Европейския съюз. Всяко нарушение на тези права, било то в рамките на Съюза или извън него, се отразява на демократичните принципи, на които почива нашето общество. С влизането в сила на Договора от Лисабон през 2009 г. бе установено задължението за прокарване и утвърждаване на правата на човека във външната дейност на ЕС. През 2012 г. бе приета Стратегическа рамка на ЕС относно правата на човека и демокрацията, придружена от „план за действие“. Рамката определя принципите, целите и приоритетите на ЕС по отношение правата на човека и демокрацията през следващите десет години. Тези принципи включват интегриране на правата на човека във всички политики на Съюза, които да популяризират и защитават универсалността и неделимостта на всички права на човека.

Нов план за действие за периода 2015 – 2019 г. беше приет през юли 2015 г. С този план се потвърждава ангажираността на ЕС да утвърждава и защитава правата на човека и да подкрепя демокрацията в световен мащаб. Той следва да даде възможност на Съюза да отговори на предизвикателствата чрез по-целенасочени действия, систематично и координирано използване на инструментите, с които разполага, и засилване на въздействието на неговите политики и инструменти.

През 2012 г. беше назначен и първият специален представител за правата на човека – г-н Ставрос Ламбринидис. Неговата роля е да повишава ефективността на политиката на ЕС в областта на човешките права и да я популяризира сред широката публика.

Как ЕС защитава правата на човека и демокрацията световен мащаб?

ЕС включва правата на човека във всички аспекти на своите външни политики, които води с трети държави или регионални организации. Съобразно с това все по-често въпросът за правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава са включвани в срещите и дискусиите с трети държави на всички нива, независимо дали става въпрос за разговори на министерско ниво, заседания на съвместни комитети или официални диалози, водени от председателството на Съвета, Тройката, ръководители на мисии или от Комисията.

За да бъдат разглеждани по-задълбочено въпросите на правата на човека обаче, ЕС може да вземе решение за започване на насочен конкретно към правата на човека диалог с някоя трета държава. Почти всички от 79-те държави от Африка, Карибите и Тихоокеанския басейн поддържат тематичен диалог с ЕС, основан на Споразумението от Котону.

Двустранните търговски споразумения и различните видове споразумения за асоцииране и сътрудничество между ЕС и трети държави или регионални организации също са ефективен механизъм за въздействие. Те включват клауза за правата на човека като „съществен елемент“. В случай на неспазване се предвиждат различни мерки, като ограничаване или замразяване на сътрудничеството. Така например през 2011 г. бе блокиран текстилният протокол към Споразумението за партньорство и сътрудничество между ЕС и Узбекистан, поради опасения, свързани с използването на детски труд.

За страните – кандидати за членство, е въведен стабилен механизъм на обвързване с условия, свързани с гарантиране защитата правата на човека. Освен това европейската политика за съседство предвижда подход „повече за повече“ – повече интеграция и пари в замяна на повече демократични реформи.

Наблюдение на изборите в Мианмар/Бирма

Мисиите на ЕС за наблюдение на избори също целят подобряване на положението с правата на човека, тъй като действат възпиращо на опитите за сплашване и насилие по време на избори и укрепват демократичните институции.

Не на последно място ЕС подкрепя правата на човека с участието си в многостранни форуми като третия комитет на Общото събрание на ООН, Съвета по правата на човека на ООН, Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ) и Съвета на Европа.

Наградата Сахаров

Европейският парламент също допринася за популяризирането и защитата на правата на човека чрез ежегодното присъждане на учредената през 1988 г. награда „Сахаров“ за свобода на мисълта. Тази награда удостоява личности, дали изключителен принос в борбата за правата на човека в целия свят, като насочва вниманието върху нарушенията на правата на човека и подкрепя лауреатите и тяхната кауза. По подобие на Андрей Сахаров, всички лауреати на тази награда са пример за смелостта, която се изисква при отстояване на правата на човека и свободата на изразяване.

Номинациите за наградата „Сахаров“ се правят от членовете на Европейския парламент. Всяко номинирано лице трябва да бъде подкрепено от поне 40 членове на Парламента, като всеки отделен член може да подкрепи само една кандидатура. Подписаните кандидатури, придружени от подкрепящи доказателства, се оценяват на съвместно заседание на комисията по външни работи и комисията по развитие. В последствие се изготвя

списък от трима кандидати, който бива представен на Председателския съвет за окончателно гласуване.

През 2015 лауреат на наградата е Раиф Бадауи – блогър от Саудитска Арабия, писател и активист, който излежава 10-годишна присъда лишаване от свобода за нанасяне на обида на исляма на уебсайта си, създаден, за да насърчава социален, политически и религиозен дебат.

Полезни връзки:

- ✚ [ЕСВД: защита на правата на човека по света](#)
- ✚ [Наградата „Сахаров“](#)
- ✚ [Права на човека \(Европейска комисия\)](#)
- ✚ [Стратегическата рамка на ЕС от 2012 г. относно правата на човека и демокрацията](#)
- ✚ [Хартата на основните права на Европейския съюз](#)

**Европейски информационен
център „Европа Директно“,
Велико Търново**

бул. „България“ №24
5000 гр. Велико Търново

тел. 062 605060

office@europeinfocentre.bg
www.europeinfocentre.bg